

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Johannes 1, 4 - 5
Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 36 : 2 en 3 (uw licht doet klaarder dan de zon ons 't ware licht aanschouwen)**
4. **Lezing van de wet**
5. **Zingen : Psalm 118 : 2 en 7 (over de bevrijding van ons leven)**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing 1 : Genesis 1 : 1 – 24**
8. **Zingen : Lied 148 : 1 (eerste 6 regels broeders, refrein allen)**
9. **Schriftlezing 2 : Johannes 1 : 1 – 18**
10. **Zingen : Lied 148 : 2 (eerste 6 regels zusters, refrein en vers 3 allen)**
11. **Tekst : Johannes 1 : 4 en 5**
12. **Verweven met de preek Lied 139 : 1 en later vers 2 (komt verwondert u hier mensen)**
13. **Zingen : Lied 139 : 3**
14. **Dankzegging en voorbede**
15. **Slotzang : Gezang 11 (ere zij God)**

Middagdienst

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 36 : 2 en 3 (uw licht doet klaarder dan de zon ons 't ware licht aanschouwen)**
- 4. Gebed om zegen over de opening van Gods Woord**
- 5. Schriftlezing 1 : Genesis 1 : 1 – 24**
- 6. Zingen : Lied 148 : 1**
- 7. Schriftlezing 2 : Johannes 1 : 1 – 18**
- 8. Zingen : Lied 148 : 2**
- 9. Tekst : Johannes 1 : 4 en 5**
- 10. Zingen : Psalm 118 : 1**
- 11. Geloofsbelijdenis van Nicea**
- 12. Zingen : Psalm 118 : 5**
- 13. Dankzegging en gebed**
- 14. Collecte**
- 15. Slotzang : Gezang 9**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

In den beginne..... Wat komt daar achteraan, jongens en meisjes? In den beginne schiep... Zo begint Johannes zijn beschrijving van het leven van de Here Jezus. Johannes doet dat heel anders dan Lucas. Lucas vertelt van Jozef en Maria in de stal, de herders in het veld van Efrata, de engelen die aan de herders verschijnen. De overvolle herberg. Het kind in de voerbak. Al deze beelden vertellen het verhaal zoals het gezien is door de ogen van mensen. De evangelist Johannes kiest echter voor een andere insteek. Hij kiest meer het gezichtspunt van God. Hij kiest zijn uitgangspunt in het wonder van Gods wezen. Daar waar ons verstand niet bij kan. Daar waar ons oog niets ziet. Daar waar geen mensenoog was. Omdat er toen nog geen mens bestond. En Johannes neemt zijn lezers op een heel subtiele manier mee terug in de tijd. Hij doet dat door heel eenvoudig het eerste woord van de Bijbel te pakken. Zoals wij weten dat als iemand zijn verhaal begint te vertellen met de woorden “er was eens” en dan weten we dat er een sprookje komt. Zo pakt Johannes de eerste woorden van de Bijbel op. “In den beginne”, en dan hoeft Johannes niets meer daar aan toe te voegen, maar dan weet iedere lezer van dit evangelie dat Johannes terug gaat naar de tijd voordat de wereld geschapen was.

De apostel en evangelist Johannes start dus zijn beschrijving van de geboorte van de Here Jezus door zijn lezers mee te nemen naar de tijd voor de schepping van de hemel en de aarde. Wat was er toen, jongens en meisjes? Wie bestonden er toen? Waren er toen al mensen, dieren, planten, sterren, zee en land? Nee, het was er allemaal nog niet. Het was woest, leeg en donker. Alleen God was er in het begin. Johannes begint dus zijn evangelie met ons mee terug te nemen in de tijd. Ja, naar de tijd, dat er geen tijd was. Toen was daar God. En toen was er het Woord. En over dat Woord dat er al was voor de schepping gaat het vandaag. Want dat Woord is vlees geworden. Dat Woord is mens geworden en het Woord heeft onder ons gewoond. Het Woord heeft onder ons geleefd. En wij hebben de heerlijkheid van dat Woord gezien, zegt Johannes. En of Johannes het gezien heeft. Want hij hoorde met nog elf anderen tot de naaste kring van het Woord. Hij heeft gezien hoe de Here Jezus heeft geleefd. Hij heeft de wonderen gezien die Jezus heeft gedaan. De tekens. Hij heeft de woorden gehoord die Jezus heeft gesproken. Hij heeft gezien hoe Jezus vol was van genade en waarheid.

Over dit Woord dat vleesgeworden is, mag ik u deze morgen de blijde boodschap van kerst verkondigen.

En we zullen daarbij op drie dingen letten:

1. **Dit Woord is vol leven**
2. **Dit Woord is het licht van de mensen**
3. **Dit Woord is onoverwinnelijk**

We zullen dus allereerst zien dat het vleesgeworden Woord vol leven is. In den beginne was het Woord. Het Woord was er dus al in het begin. Ja, het was er al voor het begin. Voordat de tijd er was, was het Woord er. Het Woord is er altijd geweest en zal er altijd zijn. En..., aldus Johannes, het Woord was bij God en het Woord was God. Dat zijn raadselachtige woorden. Woorden die ook tegenstrijdig lijken. Het Woord was bij God. Dat geeft aan dat we Woord en God moeten onderscheiden. Het geeft aan dat het Woord en God niet identiek zijn. Maar dan wordt het verwarrend. Want dan schrijft Johannes: en het Woord was God. Hoe kan dat nu. Als hij net heeft gezegd dat het Woord en God onderscheiden zijn. En nu zegt Hij dat het Woord zelf God is. Om dit probleem op te lossen, hebben mensen wel voorgesteld om te vertalen: en het Woord was goddelijk. Maar uitgebreide studie van het Grieks heeft aangetoond dat deze vertaling niet kan, maar dat we gewoon moeten lezen wat er staat: en het Woord was God.

Uit het vervolg van Johannes 1 weten we Wie dit Woord is. Het is onze Here Jezus Christus. De eniggeboren Zoon van God. En het is eerste wat Johannes in onze tekst over dit Woord zegt is dat het leven was. Het Woord "leven" wordt hier onbepaald gebruikt. Er staat niet in het Woord was hét leven. Nee er staat gewoon: leven. Onbegrensd leven en onbegrense levenskracht was in het Woord. En dat leven was niet van een andere bron afkomstig, maar het Woord was zelf bron van het leven. En hoe onvoorstelbaar veel leven en kracht in het Woord is, is wel duidelijk geworden tijdens de scheppingsdagen. Want wat heeft dat Woord niet allemaal tot leven geroepen. Het Woord klonk: er moet licht komen. En er was licht. Uit het niet kwam er licht tevoorschijn. Het Woord klonk: er moet midden in het water een gewelf komen dat de watermassa's van elkaar scheidt. En zo schiep God de lucht. En het Woord klonk dat het water onder de hemel naar één plaats moest stromen, zodat er land zou verschijnen. En op dat Woord verzamelde het water schiep en zo ontstond het land. En weer liet het

Woord zich horen en zi. Overal op aarde moet jong groen ontkiemen: zaadvormende planten en allerlei bomen die vruchten dragen met zaad erin. En het Woord was zo krachtig dat uit het niets de groene planten en de bomen opschoten uit de aarde. En door de kracht van het Woord verzamelden zich lichten aan de hemel. De zon, de maan en de sterren. En door de kracht van dit Woord, door het Woord zelf, kwamen er vogels die de lucht bewoonden, vissen die de zeeën bevolkten en dieren die op het land leefden. En toen God bekeek wat het Woord tot stand had gebracht, zag Hij dat het goed was. Zo vol kracht is dit Woord. Dit Woord dat bij God is en ook zelf God is.

Maar dat het Woord leven was, wil meer zeggen dan dat het krachtig is en tot leven wekt. Want “leven” in de Bijbel is veel meer dan dat er een hart klopt en adem wordt gehaald. Nee, leven is gemeenschap. Leven is contact. Is delen wat er in je hart leeft. En de basis van alle gemeenschap en contactoefening is het Woord. Stel dat we nu geen woorden zouden hebben, jongens en meisjes. Wat zouden we dan nog met elkaar kunnen doen. Dan zouden we wat losse mensen zijn, die alleen op een heel primitieve manier met elkaar kunnen omgaan. Je zou je zelfs af kunnen vragen of we over onszelf zouden kunnen nadenken. Want hoe moet je dat doen zonder woorden? En het feit dat de Here Jezus het Woord is, geeft dus aan hoe Hij gericht is op contact, op gemeenschap, op leven met elkaar. In het Woord is leven. Het Woord is leven. Het Woord brengt leven voort. Het Woord zoekt geeft inhoud en diepte aan het leven. Het Woord bouwt op.

En nu is dat Woord vleesgeworden. Een mens zoals wij. Al deze heerlijke kracht en macht is neergedaald is de gestalte van een mens. In een hulpbehoevend kind, waarvoor geen plaats was in de herberg. Die geboren werd in een stal. Die niet aanbeden werd door de hoogwaardigheidsbekleders van Jeruzalem, maar door ruwe herders die in het veld aan het waken waren over hun schapen. Kunt u het begrijpen. We kunnen ons slechts verwonderen. En over onze verwondering willen we zingen met de woorden van Lied 139 vers 1.

In de tweede plaats zullen we zien dat het vleesgeworden Woord het licht van de mensen is. Van dit Woord zegt Johannes nu vervolgens dat het het licht van de mensen is. Al staat er eigenlijk niet dat het Woord het licht van de mensen is, maar het leven. Het leven is het licht van de mensen. Wonderlijke en moeilijk grijpbare woorden. Hét licht staat er. Niet een licht of gewoon licht. Nee, dit is het licht en het enige licht van de

mensen. Een ander licht is er niet voor de mensen. Al dit leven het enige licht is, dan is er verder dus alleen maar duisternis. Duisternis die mensen doet verdwalen. Duisternis die verlamt. Duisternis die gemeenschap met anderen zo moeilijk maakt. Als de duisternis toeslaat is er geen leven meer mogelijk. Stellen we ons voor dat er alleen nog maar duisternis is. Niemand meer iets kan zien. Hoe zou je eten kunnen vinden? Hoe zou je kunnen werken? Hoe zou je je kunnen ontspannen? Hoe zou je rust kunnen vinden? Niet voor niets worden de zon en de maan in vele godsdiensten als goden gezien. Want zonder zon en maan is er geen leven mogelijk op aarde. Alles wat leeft, leeft van het licht dat de zon en de maan verspreiden. Ook wij met al onze kunstverlichting. Wat zou er van ons leven overblijven als de zon nooit meer opkwam. We zouden het nog even volhouden met ons kunstlicht, maar al snel zouden we gek worden van de duisternis. En ons eten zou heel snel opgaan. Want als de zon niet schijnt, kunnen er geen planten groeien. En aangezien de planten aan het begin van de voedselketen staan, zou spoedig alles wat verderop staat sterven van de honger.

En dit leven dat in het Woord is, is het licht voor de mensen. Zoals alles wat leeft voor zijn bestaan afhankelijk is van het licht van de zon en maan. Zo is ieder mens die leeft afhankelijk van dit licht. Ieder mens die niet in dit licht gaat staan, mist het goede zicht op zijn leven. Die verdwaalt ook al denkt hij nog zo goed te weten hoe hij in het leven staat en waar hij naar toe gaat. Er is geen blijvend licht voor wie zijn leven zoekt buiten dit licht. Jezus Christus is het licht van de wereld. Hij is het licht dat alles aan het licht brengt. De zonden, de tekortkomingen en alles wat boos is. Alles wat het leven afbreekt. Alles wat dood en verderf zaait. Niet alleen hij die met de vrouw van een ander heeft gemeenschap heeft gehad, heeft overspel gepleegd. Maar ieder die in zijn hart de vrouw van een ander heeft aangekeken om haar te begeren heeft al overspel gepleegd. Niet alleen hij die zijn naaste daadwerkelijk heeft gedood, heeft een moord gepleegd, maar ieder die zijn broeder of zuster het licht in de ogen niet gunt, is een moordenaar. Zijn licht maakt als niets of niemand anders zichtbaar wat zonde is en hoe zondig wij zijn. Hij alleen kan blijvend leven schenken. Door de kracht van het Woord dat Hij is. Door de kracht van het Woord dat Hij spreekt. Door de kracht van het Woord dat Hij in mensenharten laat landen en daar laat ontkiemen.

Het kind in de voerbak in Betlehem is het licht van de wereld. Een verborgen licht. Want wat stelt dat kind daar in die voerbak nu voor, zou je zeggen. Maar Hij is het licht

van de mensen. Hij alleen brengt licht in onze zondige levens. Hij alleen brengt leven terug in onze ten dode opgeschreven levens. Hij alleen kan ons redden van de buitenste duisternis. Van de plaats waar geen licht van God meer schijnt, maar waar slechts gehuil is en tandengeknars. Hij, dit kleine kind is de enige hoop voor een verloren mensheid. Want Hij is gekomen om voor al die zonden van ons te leiden. Hij die leven is, is gekomen om te sterven, opdat wij gered mogen worden van de dood. Opdat wij door zijn kracht van leven opnieuw geboren worden. Wie kan het begrijpen? Laten wij het daarom aanbidden door ervan te zingen met de woorden van Lied 139 vers 3.

We zullen tenslotte zien dat het vleesgeworden Woord onoverwinnelijk is. Onze tekst eindigt met de woorden dat de duisternis het licht niet heeft gegrepen. En wat is dat een heerlijk woord van troost. Dit kleine kind, dat zoals iedere pasgeborene, volledig afhankelijk was van de zorg van anderen, heeft overwonnen. De duisternis heeft geprobeerd het kind te doden. De angstige Herodus liet vele pasgeborenen afmaken met het doel aan het leven van dit kind een einde te maken. Maar door de leiding en zorg van zijn hemelse Vader, was zijn leven gespaard. Het land waar zijn verre voorouders ooit als slaven hadden geleefd, was zijn toevluchtsoord geweest.

En later heeft de duivel, de vorst van de duisternis, nog vele malen geprobeerd dit licht te doven. Maar het licht heeft overwonnen. Het kind heeft zijn roeping volbracht. Het Woord is niet leeg tot God teruggekeerd, maar heeft gedaan wat het had beloofd. Het zou de slang, de duivel, de kop vermorzelen en zo redding schenken aan een mensheid die zichzelf in de duisternis had gestort en naar de eeuwige duisternis op weg was.

Zo vieren we vandaag het wonder van Kerst. De eniggeboren Zoon van God, die bij God was en God is. Die het leven is. Het krachtige Woord. Hij is mens geworden en een hulpbehoevend kind geweest. Hij is één van ons geworden. En Hij is de duisternis in gegaan. De duisternis van deze wereld. En Hij is de vorst van de duisternis tegemoet getreden. En in de duisternis van Golgotha leek het licht uit te doven. De duisternis meende het licht gegrepen te hebben. Maar in de duisternis van Golgotha bleek dat dit licht niet overwonnen kon worden. Want daar waar het uitgedoofd leek, stond het op. En bleek de duisternis overwonnen. In het donkerte van het graf van Jozef van Arimathea scheen het morgenlicht en stond Jezus Christus op uit de dood. Ja, de dood was overwonnen. En ieder die in het licht van Jezus Christus het leven zoekt, zal ook zelf mogen leven. Mogen opstaan uit de dood.

Amen